

6 ביוני 2018

לכבוד
ד"ר עוזי צוק, יו"ר חבר המנהלים
מר צבי פלג, מנכ"ל
אורט ישראל (חל"צ)
שד' דוד המלך 39
תל אביב - יפו 6495440
שלום רב,

הנדון: **התנכלות ופגיעה בחופש הביטוי של המורה אייל נמר**
מכתב גב' מירב עטרי, סמנכ"לית משאבי אנוש מיום 30.5.2018

אנו פונים אליכם בשל איומים וניסיונות הפחדה חוזרים ונשנים מצד הנהלת אורט נגד מר אייל נמר, עובד הוראה ונציג עובדות ועובדים ברשת. מעבר להשלכות המשפטיות של התנהלות זו בשל הפגיעה בחופש הביטוי של מר נמר ובשל הפרת חובות מתחום משפט העבודה הפרטי והקיבוצי, מקומה לא יכירנה במוסד חינוך בחברה דמוקרטית.

1. מופע האימים האחרון התנהל נגד מר נמר בימים האחרונים לאחר ששיתף ברשת החברתית **רשומה** ("פוסט") של סופר ה"ארץ" **אור קשתי**. ברשומה הופיע העתק מצולם של רשימת המשכורות הגבוהות ביותר ברשת אורט תחת הכותרת "**כך נראית תועלת הציבור וללא כוונת רווח**". לרשומה זו הוסיף מר נמר מספר משפטים שמשווים בין נתוני השכר של בכירי אורט לבין משכורתו של מורה ותיק ברשת:

2. לא חלפו שעות ארוכות ומר נמר קיבל מכתב בהול מסמנכ"לית משאבי אנוש אצלכם, **גב' מירב עטרי**, שהוכתר ב"התנהלות בלתי הולמת". "**נדהמתי לגלות**", מספרת גב' עטרי, "**כי העלית לדף הפייסבוק שלך פוסט ביחס למשכורות בכירים ברשת אורט**". "**כבר עתה**", היא אומרת, "**אציין שעסקינן במידע שגוי, אשר הרשת דואגת לתקנו לאלתר**", ומצווה עליו "**להסיר את הפוסט השגוי**".

3. לא ברור מה כבר יכול להיות שגוי בנתונים שרשת אורט הגישה לרשם העמותות בהתאם לחובתה על פי דין. גב' עטרי לא ראתה כל צורך לפרט מה לשיטתה שגוי בדברים שפורסמו, שכן את דרישתה להסרת הרשומה היא משתיתה לא על הסברים והגיון אלא על נחת זרועה:

"הנני רואה בחומרה רבה ביותר את העובדה כי הנך בוחר להתעלם מאזהרותיי הקודמות וממשיך להתנהל באופן בלתי ראוי בעודך מפרסם ידיעות שכלל אינן רלבנטיות לעיסוקך ולפועלך כנגד הרשת בה הנך מועסק, ואף מוסיף לכך פרשנות מטעמך ומעז לבקר את הרשת ואת כוונותיה. אין לי אלא להפנות למכתבי הקודם ... במסגרתו הבהרתי לך, בין יתר, את החומרה הרבה של התנהלותך ביחס לפרסומים שבצעת בדף הפייסבוק שלך." (ההדגשות נוספות).

4. שוב ושוב קראתי כלא מאמין את טענות הסרק והאיומים חסרי השחר שהומטרו על ראשו של מר נמר. מה המקור לעזות המצח להתנפל כך על מורה, על עובד, בשל עובדות שפרסם בחשבון הפייסבוק הפרטי שלו? לקבוע שהפרסום "אינו רלבנטי" לעיסוקו ולפועלו? להלין על כך שהוא "מוסיף פרשנות" ואפילו, שומו שמיים, "מעז לבקר את הרשת ואת כוונותיה"?
5. למעלה מן הצורך אציין, שלא מצאתי בפרסום של מר נמר כל "פרשנות" או דבר ביקורת. אך אפילו אם היה "מעז" (כדברי גבי עטרי) להוסיף פרשנות או ביקורת, לא היה בכך משום "התנהלות בלתי הולמת" אלא אך ורק מימוש לגיטימי של חופש הביטוי שלו – אותה חירות יסוד שאין לה כל זכר במכתב, ושנרמסה תחת כובד האיומים ששזורים בו.
6. זכותו של מר נמר לסבור שפערי השכר ברשת הם גבוהים מדי וזכותה של גבי עטרי לגרוס אחרת. אין כל צורך להיכנס לגופה של המחלוקת על מנת להכיר בעצם קיומה ובזכותם של מבקרים ליטול בה חלק גם אם עמדתם אינה מקובלת על הנהלת אורט.
7. ככל הנראה אין מדובר בתקלה חד פעמית אלא בשיטה, שהרי אפילו מכתב האיום מפנה את מר נמר לפעמים קודמות שבהן "הובהרה" לו "החומרה הרבה" שרשת אורט מייחסת ל"פרסומים שביצעת בדף הפייסבוק שלך". כך גם עולה מבדיקה של פרסומים קודמים של מר נמר אל מול כתבי הפלסטר והאיומים ששלחתם אליו בעקבותיהם. כך, למשל, מכתב איום מיום 19.9.2017 עמוס בדקדוקי עניות ובטענות סרק על "מרמה והתחזות", כביכול, "מעשים פליליים אשר ענישה כבדה קבועה בגינם", הוצאת דיבה, "התנהלות הגובלת בניחוח פלילי" וכיוצא באלה דברים חסרי שחר, שלא נועדו אלא להלך אימים ו"לשכנע" את מר נמר שישתוק.
8. אין בדעתי להתעכב על כל אחת מהטענות המופרכות שהטחתם במר נמר במהלך השנה האחרונה בעקבות דברים נכוחים שאמר או בשל ביקורת ראויה ומנומסת שהביע. ממכלול הדברים מתקבל רושם – או כלשונכם "ניחוח" – קשה וחמור של סתימת פיות, של ניהול יחסי עבודה במשטר של איום בתביעות סרק – פן חמור ובלתי נסלח להתנהלות אלימה ומתעמרת כלפי עובדים ועובדות.
9. למגינת הלב, בעקבות האיומים והאזהרות מר נמר הסיר את הרשומה שפרסם ברשת החברתית, הגם שלא הייתה לו כל חובה לעשות זאת, ולמרות שכל ניסיון להתאנות לו בשל הפרסום – במישור המשפטי, המשמעותי או אחר – היה נתקל בתגובה משפטית וציבורית הולמת ומתרסק.
10. קשה להפריז בהשלכות הקשות שיש לאיומים ולתביעות השתקה על עובדים ועובדות ועל המרקם העדין של יחסי עבודה. לעניין זה אני מפנה לדברים שכתבנו זה מכבר בפרסום שהוצאנו בנושא של תביעות השתקה – "תביעה או איום בתביעה לשון הרע שמגיבות לביטוי או לפעולה בנושא ציבורי ושתוצאתן המסתברת, לעתים גם כוונתן, הטלת אפקט מצנן על יכולתו של הנתבע או של הציבור הרחב להשתתף בוויכוח מסוים או בשיח ציבורי (debate public) באופן כללי" ("משתיק קול: משפטי דיבה כאיום על חופש הביטוי", האגודה לזכויות האזרח, 2013).

11. בית הדין לעבודה כבר עמד על הצורך "להוקיע את התופעה ולשרש אותה ממחוזותינו", בין היתר, באמצעות פסיקת הוצאות של מאות אלפי שקלים (ס"ע (ת"א) 5060-02-11 [טבקמן נ' אור - סיטי נדל"ן בע"מ](#) (15.11.2015)). יודגש, כי האפקט המצנן והנוק הכבד של תביעות השתקה אינו מותנה בהגשת תביעה לבית המשפט, ופעמים רבות דיי בהתנהלות בריגנית ובאיומים, דוגמת אלה הנזכרים לעיל, כדי לגבש עילות תביעה לרבות בעוולות של נגישה, רשלנות, פגיעה בזכות חוקתית והפרת חובת תום הלב ביחסי עבודה.
12. המחשבה שרשת חינוך ותיקה כמו אורט תנהל את יחסיה עם עובדות ועובדים באמצעות איומים ותביעות השתקה, היא דבר אָפְּרָה פֶּל שְׁמָעוּ תִצְלִינָה שְׁתִּי אָנְיוּ. חינוך לזכויות אדם, לערכים דמוקרטיים ולמעורבות בחיי החברה – המטרות שנקבעו הן בחוק חינוך ממלכתי והן ב"חזון של אורט" - לא ייכון במערכת שמטילה הגבלות חסרות הצדקה על הבעת דעה וביקורת, ואין לצפות שהתלמידים יספגו ויפנימו ערכים אלה כל עוד מורותיהם ומוריהם מושתקים וננזפים, חרדים למשרתם ולפרנסתם וחוששים לפתוח את פיהם.
13. אין בדברים שלעיל כדי למצות את מלוא הזכויות ועילות התביעה שעומדות למר נמר; במיוחד אדגיש כי לא התייחסתי לכל ההשלכות, ועל פניו גם למטרות, של התנהלותכם בכל הקשור לפעילותו של מר נמר כנציג עובדות ועובדים. אזכיר רק ש"נקיטת המעסיק באמצעים של הפחדה, כפיה או השפעה בלתי ראויה ביחסי עבודה קיבוציים, במישרין או בעקיפין, משמעותה הפעלת לחץ מצד המעסיק לשם השפעה על החלטת העובד אם להתארגן אם לאו, ובאיזה ארגון עובדים" (עס"ק (עבודה - ארצי) 25476-09-12 [הסתדרות העובדים הכללית החדשה – פלאפון בע"מ](#) (2.1.2013) (ההדגשה נוספת)). עוד אזכיר את דבריו של כב' השופט סולברג, שעה שדחה תביעת השתקה של גוף ציבורי תוך פסיקת הוצאות בסך 200,000 ₪: "התביעה לא הייתה אלא כלי בידי התובעת במסגרת מאבקה נגד ועד העובדים. כזאת לא ייעשה" (ת"א (י-י) 8069/06 [החברה לאוטומציה בע"מ נ' גור](#) (2009)).
14. בשולי הדברים אציין, שחרף טענתה כאילו הפרסום כלל "מידע שגוי שהרשת דואגת לתקנו", אנו עדיין מצפים בדריכות לשמוע מגב' עטרי מה שגוי, מה טעון תיקון, וכיצד היא "דואגת לתקנו" כפי שהבטיחה; אמנם קשה להניח שיהיה בהסבריה דבר שישליך על זכויותיו של מר נמר, אך אפשר שהם יהיו רלבנטיים לאור כוונתי לחזור ולשתף את הרשומה כמעין גל-עד וירטואלי לפגיעה בחופש הביטוי שלו.
- לאור האמור לעיל אבקשכם להנחות את ראשת האגף למשאבי אנוש לחזור בה מהאיומים ומהדברים הקשים ששלחה למר נמר, להימנע בעתיד מהניסיונות להלך אימים ולהצר את חופש הביטוי שלו, ולהימנע מהתחקות וממעקב אחר דף הפייסבוק הפרטי שלו.

ברבנד רב ובברכה,

 אבנר פינצ'וק, עו"ד

העתקים:

מר אייל נמר

גב' מירב עטרי, סמנכ"לית וראשת מנהל משאבי אנוש, אורט ישראל
 עו"ד אביבה כינורי, יועמ"ש ומזכירת אורט ישראל